

physice gratia adjuvante, quæ cum illa offeratur, et concurrente etiam Deo per influxum generalem gratiæ. Conditio ergo hæc omnia includit, et consequenter includit propositum Dei dandi, vel offerendi hæc omnia cum ipsa vocatione, et tunc dicimus præscire voluntatem hominis etiam esse cooperaturam, et sic præscire Deum sub tali conditione consensum hominis.

8. *Nullum inconueniens sequitur ex nostra doctrina.* — Unde non sequitur cognoscere Deum illum consensum ut effectum voluntatis et non gratiæ, nam præscitur ut effectus futuri a voluntate præuenta et adjuta gratia. Nec etiam sequitur sciri ut effectum gratiæ, solum in genere causæ moralis, quia, licet futurus sit a gratia præueniente tantum moraliter, etiam præscitur esse futurus physice a gratia cooperante, seu adjuvante, quamvis non prædeterminante. Denique non sequitur inefficacem discursum Augustini ex testimoniis Scripturæ contra Pelagianos et Semipelagianos. Cum enim tam sanctitas ipsa quam initium sanctitatis vel fidei, vel voluntas credendi, sit effectus divinæ electionis et propositi, optime infertur non posse esse causam ejus, etiam ut prævisam, quia, ut prævisa per absolutam scientiam, procedit ex vocatione data ex proposito, atque ita supponit gratuitum Dei propositum: ut prævisa autem tantum sub conditione, non potest habere rationem meriti, ut in eodem libro late probat idem Augustinus contra Semipelagianos. Et præterea, etiam ut sic prævisa, voluntas credendi non prævidetur ut effectus solius liberi arbitrii, sed ut effectus vocationis dandæ ex proposito, non quia in Deo supponatur, sed in conditione ipsa includatur, ut declaravi. Unde tantum abest ut ex illa doctrina Augustini præscientia conditionata excludatur, ut potius necessaria consecutione inferatur. Nam in illis capitibus eo pervenit Augustinus contra dictos hæreticos, ut fides sit ex vocatione, et non e converso, et quod vocatio illa debeat esse ex proposito. In aliis autem locis ejusdem libri, et aliis supra allegatis, docet vocationem ex proposito esse illam quæ datur, prout Deus novit congruere homini vocato, ut vocantem non respuat: hæc autem præscientia conditionata est, et ante omne decretum Dei liberum præexistens in Deo, ut probavi: ergo, juxta discursum Augustini non repugnat hæc præscientia prædestinationi, sed ad illam est necessaria. De qua re dicemus plura in libro quinto, capite ultimo.

9. *Augustinus in duobus aliis locis de scientia Dei ex suppositione loquitur.* — Testimonia Augustini retorquentur. — Neque efficaciora sunt alia duo testimonia ex epistolis 105 et 107; nam evidenter in eis loquitur Augustinus de præscientia operum futurorum in tempore, atque adeo de præscientia absoluta, non de conditionata. Possumus autem illa testimonia retorquere, quatenus in eis, præsertim in priori, docet Augustinus bona opera quæ Deus, speciali gratia, facit in nobis, præsciri a Deo, supposita ejus electione, seu prædestinatione; opera autem mala non ita cognosci. Si enim hoc verum est in absoluta præscientia, etiam erit verum in scientia conditionata: ergo saltem illa non possunt cognosci in decreto absoluto ex parte Dei, licet sit ex parte objecti conditionatum: quia neutro modo potest Deus ex se velle, aut prædestinare peccatum. Nec valet distinctio de peccato pro materiali vel pro formali, quia Augustinus etiam de ipsa voluntate non credendi negat esse ex proposito Dei. Præterquam quod non potest habere locum illa distinctio ubi malitia est inseparabilis ab actione prædestinata, seu prædefinita, ut jam probatum est, et in libro tertio iterum est dicendum.

10. *Ante conditionatam scientiam pravi operis, vel in ipsa objective non datur in Deo decretum.* — Quocirca, ante præscientiam conditionatam futuri operis pravi, non solum non est necesse ut antecedit in Deo decretum in quo possit tale peccatum sic præsciri, verum etiam neque in conditione ipsa potest objective includi tale propositum. Quamvis enim necesse sit ibi includi aliquod decretum Dei, quia sine aliqua libera Dei determinatione non potest aliquis effectus esse futurus, nihilominus non potest illud decretum esse tale, ut in illo cognoscatur esse futurus, sive absolute, sive sub conditione, servata proportionem et partitionem, quia neque ante, neque post scientiam conditionatam, neque in ipsa, seu objecto ejus, potest dari decretum prædefiniens actum, sed permittens et offerens generalem concursum, in quo solo non potest cognosci futurus actus, nisi simul cognoscatur determinatio et cooperatio libera voluntatis hominis, ut præsens objective, vel simpliciter, vel sub conditione. In bonis autem licet ante scientiam conditionatam non possit antecedere propositum præfinitivum, et omnino absolutum ex parte Dei, ne libertas lædatur, tamen, supposita conditionata scientia, potest optime antecedere ante absolutam præscien-

tiam ejusdem futuri: quia cum sit de bono objecto, non repugnat Deo; et cum supponat usum libertatis prævisum, non tollit illum, sed purificat conditionem, et illi accommodat vocationem per quam infallibiliter et libere compleatur, ut latius in libro 5 dicturi sumus.

CAPUT V.

DEUM HABERE CONDITIONATAM SCIENTIAM FUTURORUM ANTE DECRETUM LIBERUM SUE VOLUNTATIS, SECUNDUM RATIONIS ORDINEM, NEC POSSE TALEM SCIENTIAM IN TALI DECRETO FUNDARI, EX EISDEM SCRIPTURÆ ET PATRUM TESTIMONIIS OSTENDITUR.

1. *Assertio nostra.* — Non possumus ratione confirmare sententiam nostram, nec modum quo talis scientia in Deo est concipienda explicare, nisi prius hoc punctum, in quo ab auctoribus prioris sententiæ, qui nobiscum in asserenda ipsa scientia conveniunt, dissentimus, diligenter expendamus, quod maxime ex eisdem testimoniis Scripturæ et Patrum a nobis præstandum est, et obiter aliquas rationes attingemus. Dicimus ergo eisdem testimoniis, tam Scripturæ quam sanctorum Patrum, posse sufficienter probari hanc præscientiam, quæ in Deo est, non fundari in decreto libero Dei, sed esse priorem illo secundum rationem, vel etiam secundum illum modum dependentiæ vel independentiæ qui inter actus solum ratione distinctos inveniri potest, quia nimirum potest talis præscientia esse sine tali proposito, vel omnino, vel saltem sine illo, ut priori, in quo fundatur.

2. *Probat ex Evangelio.* — Hoc probamus primo ex verbis illis Christi: *Si in Tyro et Sidone, etc.*; nam, supponendo quod sint dicta ex certa præscientia conditionata, ut illi auctores, cum quibus nunc disputamus, admittunt, nullum potest cogitari propositum Dei liberum, et secundum rationem antecedens, in quo illa nitatur. Respondent ante illam scientiam habuisse Deum propositum ex parte sua absolutum, et efficax, licet conditionatum ex parte objecti, dandi hominibus Tyri et Sidonis auxilium efficax ad agendam poenitentiam, si in eis talia signa fierent (quidquid tale auxilium efficax sit), et in illo proposito cognovisse illam conditionalem, quia ratione illius habebat infallibilem veritatem, neque aliter illam habere potuisset. Sed, ut omittam, tum quod tale propositum conditio-

natum et liberum in tali casu et materia gratiæ confingitur, tum etiam quod ille modus præscientiæ repugnat cum contingentia veritatis cognitæ, de quibus in discursu capitis generalius dicemus, specialiter repugnat illa responsio intentioni Christi in illo loco et circumstantiis prædictionis ejus. Quia sic immerito Christus exprobrasset Judæos comparatione Gentilium, si isti essent convertendi per aliud auxilium, quod non dabatur Judæis, sine quo non stabat Judæos converti: sic enim Judæi justam responsionem habuissent, qua reprehensionem declinarent, et causam disparitatis in ipsum Christum rejicerent. Quin potius dicere possent frustra et fide tantam vim in signis et virtutibus posuisse, etiamsi conjunctas haberent inspirationes illis externis signis proportionatas, si alia Dei voluntas absoluta non accedat, per quam voluntas audientis determinetur, quia sine hac parum illa omnia valent, et hæc sine tot signis et virtutibus sufficeret.

3. *Nihil dandum ethnicis quod datum non sit Judæis.* — Igitur sistendum est in illis virtutibus et prævenientibus auxiliis quæ Judæis data sunt, ita ut illa verba Christi: *Si in Tyro et Sidone factæ essent virtutes quæ factæ sunt in te*, præcise et exclusive intelligantur; nam si aliquid aliud et efficacius dandum Tyriis et Sidoniis Christus subiecit, non est sincere locutus, nec justam objurgationem Judæis objecit. Sed ad hoc etiam respondent objurgatos comparatione gentilium, non quia non fuisset tunc majus et efficacius internum auxilium dandum gentibus, sed quia Judæis indigniores ad illud recipiendum se reddiderunt. Hæc autem responsio textui aut intentioni Christi consentanea non est; quia non de prioribus peccatis, sed de præsentibus obduratione et incredulitate eos objurgabat: neque reprehendit Judæos propter præcedentia peccata, ut prius commissa, sed propter duritiam cordis, et firmam ad sua peccata adhæsiorem voluntariam, quam tunc habebant, et quam non habuissent Tyrii et Sidonii, si apud illos signa fierent. Præterquam quod illa evasio non potest accommodari ad auxilium efficax, quacumque ratione explicetur. Nam si consistat in physica Dei prædeterminatione, vel in sola absoluta Dei voluntate, neutra pendet ex dispositione hominis, ut libro 5 ostendimus, et ideo nec datur propter dignitatem hominis, nec propter indignitatem negatur. Et quamvis aliquod auxilium ex se efficax negaretur propter præcedens peccatum, hoc ipsum

revocandum erit, juxta illam sententiam, in præviam voluntatem et determinationem Dei, quam pro solo suo arbitrio facit; a qua semper sumi posset sufficiens excusatio talis exprobrationis, ut in libro 3 late dicemus. Si vero auxilium efficax consistit in vocatione congrua, hæc supponit scientiam conditionatam, ut in superiori capite dicebam, et quando vocatio non est efficax, id non provenit ex Deo, sed ex homine, et non provenit formaliter (ut sic dicam) ex præcedentibus malis meritis, sed ex actuali repugnantia quam homo præbet vocationi. Hanc ergo prævidit Christus non fuisse futuram in Tyriis et Sidoniis, et ideo vocationem, si daretur, futuram fuisse in illis congruam. Sed de his latius in citato loco libri 5, ubi Augustini et aliorum Patrum auctoritate vim et efficaciam hujus loci confirmabimus, et has evasiones vanas esse ostendemus.

4. *Secundo probatur ex veteri Testamento.*—Secundo, argumentamur ex alio principali loco et revelatione facta Davidi, 1 Regum 23, de adventu Saulis in Ceilam si David ibi expectaret, et traditione virorum Ceilæ si Saul veniret, supponendo, ut etiam dicti auctores nobiscum admittunt, illam fuisse revelationem certam et infallibilem, ex scientia certissima illarum conditionalium veritatum. Nam illa scientia non potuit fundari in decreto libero Dei, quandoquidem effectus non erat aliquando futurus vere, et secundum actualem existentiam, ut per se patet. Neque etiam potuit illa scientia supponere decretum conditionatum, quo nimirum Deus ex se simpliciter prædefinierat, ut si David expectaret, Saul veniret, et si Saul veniret, Ceilitæ traderent David. Nam, ut omittam alia quæ generatim dici possent de otiositate, ut sic dicam, et indecentia talium decretorum conditionatorum, quæ neque in Scriptura neque in effectibus divinæ providentiæ fundari possunt, in hoc particulari casu et similibus est specialis repugnantia et indecentia contra divinam bonitatem. Quia actiones illæ, vel Saulis veniendi ad capiendum David Ceilæ permanentem, vel Ceilitarum tradendi David in manus Saul, erant peccaminosæ et contra justitiam: ergo contra bonitatem Dei est dicere Deum ex se decrevisse movere Saulem et Ceilitas, vel excitando, vel prædeterminando voluntates eorum, sive ad volendum obsidere civitatem in odium et comprehensionem David, sive ad volendum tradere David obsessum in manus injustissimi persecutoris.

5. *Assueta responsio.*—Respondere solent hoc non esse inconveniens respectu illarum actionum pro materiali, quia non oportet ut Deus illas præfiniat formaliter, quatenus peccaminosæ sunt, quod solum divinæ bonitati repugnat. Quia, ut dicti auctores censent, non solum sub conditione, sed etiam absolute prædefinit Deus omnes actiones liberas peccaminosas quæ in quovis tempore fiunt, et voluntatem creatam ad illas prædeterminat, prout actiones reales et liberæ sunt, licet non, ut sunt malæ seu deficientes. Nos vero imprimis credimus repugnare hoc maxime divinæ bonitati, quia cum malitia sit inseparabilis a tali actione hic et nunc circa talem materiam libere facta, impossibile est Deum ex se velle determinare voluntatem hominis hic et nunc ad talem actionem, circa talem materiam prohibitam, vel ex se rectæ rationi contrariam, quin consequenter et moraliter velit quiddam cum tali actione necessario conjunctum est. Nam etiam naturalis philosophia docet, qui dat formam dare consequentia ad formam, et moralis docet eum velle malitiam, qui vult actum a quo est inseparabilis malitia. Deinde credimus repugnare hoc Conciliis et Patribus, definientibus Deum non prædestinare actiones pravas. Nam Concilium Arausicanum, canone 25, anathema dicit in eos qui dicebant aliquos esse ad malum prædestinatos a Deo. Quod de malo culpæ intelligendum est, et de prædestinatione ad illas actiones, per quas, si fiant, inevitabiliter culpa committitur. Neque enim aliter poterat Deus homines ad malum prædestinare, nisi ad tales actiones eos prædestinando et præparando, et ideo Prosper, de ipsis actionibus et affectibus liberis, quibus homines peccant, dicit ad object. Vincent. cap. 6, quod, *sicut Deus non indidit malo Angelo illam voluntatem, qua in veritate non stetit, ita nec hominibus illum affectum quo diabolus imitarentur, inseruit*; et c. 7, *nullo modo credendum esse hujusmodi homines in hanc desperationem ex Dei voluntate cecidisse*; et c. 10 inde probat Deum non esse auctorem alicujus malæ actionis, *quia ejus prædestinatio nunquam extra bonitatem, nunquam extra justitiam.* At certe actus peccati etiam pro materiali extra justitiam est: et infra alia afferemus.

6. *Lenius responsum recluditur et impugnat.*—Solent autem adversarii, ad vitandam verborum invidiam, dicere præcognovisse Deum talem actum peccaminosum, si talis occasio occurreret, in sua permissione, seu in

proposito quod habuerat permittendi illum actum, et non dare auxilium efficax ad vitandum illum, si talis conditio impleteretur. Et rationem reddit Bannez, quia voluntas creata, nisi a Deo efficaciter determinetur ad bonum, infallibiliter deficiet circa quamcumque honestam materiam. Sed hæc responsio vel intelligitur de permissione mere negativa ex parte objecti talis divini propositi, id est, quod ad neutram partem velit de se determinare voluntatem, vel intelligitur de tali permissione, quæ supponat seu includat positivam determinationem ad actum repugnantem præcepto seu honestati. Si hoc secundum dicatur, hæc responsio non est alia a præcedenti, sed palliatur nomine permissionis, ne scandalizentur audientes, si dicatur Deum ex mera sua voluntate decrevisse determinare hominum voluntates ad actus peccatorum: unde illa quæ dicitur permissio respectu malitiæ, revera non est permissio, sed virtualis volitio. Nam Deus, juxta illum modum dicendi, non tantum decrevit non dare auxilium efficax ad honeste operandum, sed etiam decrevit dare motionem efficacem ad talem actum in tali materia, ex quo necessario resultat deformitas peccati: sequitur ergo per quamdam connexionem ac consecutionem ex illo decreto Dei: non est ergo sola permissio, sed virtualis prædefinitio ipsius malitiæ, et ideo mirum non est quod ex tali decreto seu permissione cognoscatur infallibiliter peccatum futurum. At vero talis modus decreti, sive nomine prædefinitionis, sive nomine permissionis significetur, repugnat profecto divinæ sapientiæ et bonitati. Sic enim dixit Prosper, sentent. 14 ad Gallos, *non esse catholicum dicere quod qui non credunt Evangelicæ prædicationi, ex Dei prædestinatione et constitutione non credunt.* Multo profecto pejus est dicere, qui volunt non credere, ex Dei prædestinatione et antecedente decreto efficaci habere illam voluntatem, etiamsi dicant malitiam illius voluntatis tantum esse permissam.

7. *Alterum distinctionis membrum refellitur.*—Si vero sit sermo de priori permissione negativa, imprimis etiam illud est falsum, et quod Deus, quando permittit peccatum, ex se definiat non dare homini auxilium per se efficax, et necessarium ad vitandum peccatum. Repugnat enim hoc sufficientiæ gratiæ et possibilitati non peccandi, et illi principio tradito a Patribus et Concilio Tridentino, quod Deus neminem deserit, nisi prius deseratur ab ipso. De quo specialiter videri potest Chry-

sost., homil. 67, in Joann., præter ea quæ in libris 3 et 5 de illo dicturi sumus. Deinde etiam, posito illo modo permissionis, non potest in illa cognosci quid faciet humana voluntas in tali eventu, sed solum quid non faciet. Probatur primo ad hominem, quia ut aliquid faciat, indiget prædeterminatione et prædeliberatione Dei; sed Deus per illam negativam permissionem non deliberavit dare prædeterminationem ad oppositum actum, neque ad alterum oppositorum, ut supponitur: ergo ex vi illius decreti non potest cognosci quid sit voluntas creata in tali occasione volitura. Secundo, argumentor simpliciter, quia vel Deus in illa voluntate permittendi sistit omnino in negatione, ita ut solum velit non determinare ad actum bonum neque ad malum, neque etiam offerre sufficientem concursum ad aliquem actum; et sic non solum non cognoscet in tali permissione aliquem actum futurum, sed potius cognoscet carentiam omnis actus, non ut contingentem, sed ut necessariam: et consequenter non cognoscet futurum peccatum, quia talis carentia in tali homine non erit culpabilis, cum non sit in illius potestate habere actum; vel Deus, permittendo, non se habet adeo negative quin, quantum est ex se, offerat concursum sufficientem quo voluntas aliquid velit arbitrato suo; et tunc impossibile est, in tali permissione præcise spectata, determinate scire quid volet illa voluntas, quia illud decretum permissivum Dei tam indifferens est, sicut ipsa voluntas hominis; sed in voluntate hominis id non potest cognosci, ut maxime adversarii concedunt: ergo nec in tali decreto.

8. *Magis impugnat solutio facta.*—Et in hoc sensu falsum omnino est dicere voluntatem creatam infallibiliter determinari ad malum, nisi efficaciter prædeterminetur ad bonum: quia pròinde est ac dicere voluntatem creatam, ex se et natura sua esse determinatam ad malum, quod secundum fidem dici non potest. Sequela patet, quia vel voluntas non prædeterminata potest se ad aliquid determinare, vel non potest. Si non potest, ergo, licet non prædeterminetur ad bonum, ex vi illius negationis non determinabitur ad malum, nisi ad illud prædeterminetur; sicut etiam e contrario, licet non prædeterminetur ad malum, non determinabitur ad bonum, nisi ad illud prædeterminetur: ergo de se est indifferens ad utrumque: neque in sola negatione prædeterminationis ad bonum potest esse certa determinatio ad malum. Vel potest voluntas si-

ne prævia determinatione ad aliquid libere determinari, et tunc, etiamsi non prædeterminetur ad bonum, poterit simpliciter ad illud determinari, et non ad malum, alias aperte sequitur illam de se esse ad malum determinatam, nisi per contrariam prædeterminationem detineatur, quod dici nullo modo potest, nec ratione creationis ex nihilo, quia est contra bonam naturæ institutionem: nec ratione peccati originalis in nobis, quia est incidere in errorem in præcedenti prolegomeno reprobatum, quod peccatum originale abstulit libertatem ad operandum bonum.

9. *Aliis Scripturæ testimoniis nostra sententia probatur.* — Tertio, possumus similem probationem sumere ex aliis testimoniis Scripturæ, quibus veritatem hujus scientiæ confirmavimus. Ex quibus tertium omitto, quia in illo facile dici potest decrevisse Deum lenire et mutare cor regis Babylonis, si Sedecias se illi dedisset: quamvis enim id probari non possit, neque etiam a nobis improbari potest, quia potuit Deus id decernere absolute, quia sine peccato fieri poterat, et postea posset idem facere, sine læsione libertatis, per aliquam motionem et cogitationem congruam. Omisso ergo illo loco, alter ex Actibus videtur satis efficax; virtute enim continet conditionalem hanc propositionem a Deo revelatam: *Licet maneat et prædices in Hierusalem, non credent;* hæc autem non potuit cognosci in decreto absoluto, quo Deus, ex se et ante omnem præscientiam, efficaciter decreverat ut illi non crederent, etiamsi illis Evangelium prædicaretur. Alioqui veritas illius conditionalis reduceretur in voluntatem Dei, ut in causam propriam et primariam, non in voluntates proprias talium hominum, atque ita vere dicere possumus: ideo Judæi Hierosolymis existentes non crederent, etiamsi Paulus illis prædicaret, quia Deus decreverat ut non crederent. Hoc autem nihil aliud est quam dicere homines ex Dei prædestinatione non credere, quod a Prospero in sentent. 14, ad cap. Gallor., supra citata, damnatum est. Non ergo ideo Deus vidit illos non fuisse credituros prædicanti Paulo, quia ipse facturus erat ut non crederent, etiamsi Paulus prædicaret: non credere enim aut nolle credere non est opus Dei, nec objectum dignum divini decreti absoluti; prævidit ergo ante ullum tale decretum illos sua mera voluntate non fuisse credituros, si talis conditio poneretur.

10. *Dilutio impugnatur.* — Scio hic etiam esse dicturos antecessisse decretum, non quo

Deus voluit facere ut non crederent, sed quo voluit non facere ut crederent. Sed hoc vel nihil est, vel in idem revolvitur: nam si velle non facere ut credant, nihil aliud sit quam nolle dare extraordinarium auxilium, quod esset congruum, vel quod alio quovis modo faceret ut crederent, non esset tamen de se simpliciter necessarium ad credendum, sic facile admitti potest habuisse Deum tale decretum, tamen illud non sufficit ut in eo infallibiliter prævideret Deus illos homines non fuisse credituros prædicante Paulo, quia sine tali auxilio haberent homines sufficientem vocationem et auxilium, quo possent credere si vellent; ergo etiamsi non essent habituri majus auxilium ratione prædicti decreti, et, illo stante, adhuc erat contingens et de se incertum an illi essent credituri neque: ergo in illo decreto non poterat incredulitas illorum infallibiliter prævideri. Declaratur, nam hæc conditionalis: Si Deus decrevit non dare copiosius auxilium ad aliquem actum quam sit ad illum necessarium, non fiet; non est vera ex vi illationis, quia non repugnat fieri cum solis necessariis, et quia ex negatione causæ non adequatæ, seu non necessariæ non sequitur negatio effectus. Ergo si illud decretum solum est de non dando auxilio extraordinario, seu copiosiori quam sit necessarium simpliciter ad credendum, ex illo non infertur per necessariam consequentiam negatio credendi: ergo nec potest in illo decreto infallibiliter videri. At si decretum illud fuit de non dando auxilio simpliciter necessario ad credendum, profecto illud decretum fuit faciendi, ut illi homines non crederent, quia negatio actus non fit per positivam actionem per se loquendo, et ex vi negationis, sed fit per ablationem causæ, vel influxus necessarii ad actum: ergo si Deus ex se supponitur habuisse decretum non dandi auxilium necessarium ad credendum, plane supponitur decretum quo statuit facere ut non crederent eo modo quo hoc factibile est. Quod si cum illa negatione jungitur voluntas non credendi, hæc non poterit prævideri in solo decreto pure negativo ex parte objecti, sed oportebit addere decretum determinandi voluntatem hominis ad volendum non credere, quod plus est quam velle facere ut non credant, et magis Deo repugnare in præcedenti testimonio declaratum est.

11. *Probatur nostra doctrina ratione ab auctoritate Patrum supra jam lata.* — Quarto, ad hunc modum induci possunt cætera testimonia, non solum quæ ex Scriptura, sed

etiam quæ ex Patribus allegavimus; possumusque omnia ad hoc argumentum reducere. Omnis conditionalis propositio de futuro actu libero est de actu malo aut de bono, et de utroque actu Deus habet talem præscientiam certam; sed malus non potest in decreto antecedente præsciri, et ut cognoscatur bonus, vel non est necessarium decretum, vel illudmet decretum, ne tollat libertatem, debet supponere conditionatam scientiam alterius veritatis. Majorem admittunt adversarii, cum quibus nunc disputamus, et probata est omnibus testimoniis in duobus præcedentibus capitibus adductis. Minor, quoad primam partem de actibus malis, probata est in secundo et tertio testimonio proxime ponderatis, quia tale decretum non potest esse mere permissivum, sed necesse est ut sit prædestinativum, vel, quod idem est, prædefinitivum, saltem ipsius actus qui vocatur materiale peccati, ut a me satis probatum est. Repugnat autem ut decretum Dei sit prædestinativum actus mali; nam prædestinatio mali, etiam pro materiali, non potest Deo tribui, ut probavi. Et addi potest alia sententia Prosperi sexta ad Gallos, in qua dicit non esse Catholicum, qui asserit *prædestinationem in homine operari, sive ad malum, sive ad bonum.* Nam prædestinatio semper in bono est, quæ peccatum *sola voluntate commissum, aut remittendum movit cum laude misericordiæ, aut puniendum cum laude justitiæ.* Unde recte dixit Fulgentius, libr. 4 ad Monimum, c. 13: *Posset aliquod peccatum esse ex prædestinatione Dei, si posset aliquis homo juste peccare.* Quod eleganter prosequitur usque ad caput decimum septimum: et simili modo possemus nos dicere: Posset actus peccati ex prædestinatione Dei esse, si posset juste fieri; cum tamen inseparabiliter habeat adjunctam malitiam, nullo modo potest ex prædestinatione fieri, et consequenter nec in prævio decreto cognosci.

12. *Probatio ex argumento ad hominem.* — Et quamvis de hac re in libr. 3 et 5 ex professo dicturus sim, nunc ad hominem libet argumentari. Quia D. Alvarez, de hac ipsa scientia conditionata disputans, duplex Dei decretum distinguit, unum formale, et aliud virtuale: formale per se satis clarum est: virtuale vero esse dicit quod in alio virtute continetur, quia in objecto ejus virtute seu implicite clauditur, sicut in voluntate (ait) comedendi carnes in die veneris includitur virtute voluntas offendendi Deum. Cum ergo ipse supponat hæc decreta virtualia in Deo,

profecto negare non potest quin, si Deus absolute prædefinivit ac voluit ut, in tali oportunitate et occasione si occurreret homo, haberet consensum in objectum cui inseparabiliter est annexa malitia, negare non potest quin habuerit virtuale decretum ipsiusmet malitiæ, nam virtute continetur in illo objecto formaliter volito. Admittere autem talem voluntatem in Deo, etiam virtualem, ex certa scientia et cognitione omnium proprietatum quæ in illo objecto virtute seu implicite continentur, profecto multum derogat divinæ bonitati: non sunt ergo talia decreta circa tales actus malos in Deo admittenda. Et quod de actibus positivis dicimus, intelligendum etiam est de omissionibus actuum, etiam voluntariis ac liberis; quando tales sunt ut in individuo et libere cum tali scientia vel negligentia contra præceptum suo modo fiant, inseparabilem malitiam habent: tunc enim eadem ratio versatur, ut intuenti facile patebit.

13. *Urgemus adhuc ex Patribus.* — Hoc ergo fundamento firmissimo supposito, optime argumentamur ex testimoniis omnium Patrum, qui in Deo ponunt hanc scientiam conditionatam, etiam circa peccatum et actum malum, et circa omissiones etiam malas; non enim possunt talia testimonia intelligi de præscientia supponente decretum prædestinans hujusmodi actus, quia hoc et aliis eorum sententiis et veritati multum repugnat: ergo, sicut illa testimonia, cum aliis ex Scriptura adductis in capite secundo de actibus peccatorum, probant dari in Deo hanc scientiam, ita probant non fundari in antecedente decreto, quia permissivum purum non sufficit, nisi vel supponat aliunde eandem præscientiam, vel aliquam voluntatem absolutam ac prædestinantem includat, ut probavi. Similiter idem docet Augustinus ubicumque ait Deum velle hominem justum in vita conservare usque ad illud tempus in quo præscit eum peccaturum, et similia ponderata in capite præcedenti, in quatuor prioribus testimoniis Augustini. Nam illa præscientia non potest supponere decretum efficax ex parte Dei, etiam sub conditione ex parte objecti, quia eandem indecentiam et repugnantiam cum divina bonitate includit. Idemque est de illa præscientia, quod homo non sit consensurus licet vocetur, de qua loquitur Anselm., Matthæi sexto, quia etiam illa resistencia seu negatio consensus est peccaminosa, nec potest Deus ex se illam velle, maxime cum sit contraria generali ejus intentioni. Possumusque